

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

**dokonanej w dniach 5-6 grudnia 2014 na kierunku „optometria”
prowadzonym w ramach obszaru nauk ścisłych
na poziomie studiów drugiego stopnia o profilu¹ ogólnoakademickim
realizowanych w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych
na Wydziale Fizyki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:
przewodniczący:

prof. dr hab. **Wiesław Andrzej Kamiński** – członek PKA,

członkowie:

prof. dr **Jerzy Dudek** – ekspert międzynarodowy PKA (nauki fizyczne/fizyka),

mgr **Grzegorz Kołodziej** – ekspert PKA ds. formalno-prawnych,

Justyna Rokita – ekspert PKA ds. studenckich (przedstawiciel Parlamentu Studentów RP)

prof. dr hab. **Wojciech Satuła** – ekspert PKA (nauki fizyczne/fizyka),

prof. dr hab. **Jerzy Ziolo** – ekspert PKA (nauki fizyczne/fizyka).

Krótką informacją o wizytacji

Ocena jakości kształcenia na kierunku „optometria” prowadzonym na Wydziale Fizyki Uniwersytetu m. Adama Mickiewicza w Poznaniu odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2013/2014. Kierunek był oceniany po raz pierwszy.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Członkowie Zespołu Oceniającego zapoznali się wcześniej z Raportem samooceny, przekazany przez władze Uniwersytetu im Adama Mickiewicza, zwanym dalej Samoocena. Ustalono odpowiedni podział zadań między

¹ Nie dotyczy kształcenia rozpoczętego w okresie poprzedzającym wprowadzenie profili kształcenia.

ekspertów Zespołu Oceniającego oraz wstępnie sformułowano dostrzeżone problemy i zagadnienia do przedyskutowania na spotkaniach z interesariuszami procesu kształcenia.

W toku wizytacji Zespół Oceniający spotkał się z władzami UAM i Wydziału Fizyki, analizował dokumenty zgromadzone wcześniej na potrzeby wizytacji przez władze Wydziału, otrzymał dodatkowo zapotrzebowane dokumenty, przeprowadził hospitacje, spotkania ze studentami oraz z pracownikami realizującymi zajęcia na ocenianym kierunku, a także z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. Przeanalizowano wylosowane prace dyplomowe oraz oceniono proces dyplomowania.

Władze UAM i Wydziału Fizyki stworzyły bardzo dobre warunki do pracy ZO PKA.

Dalej w treści raportu Uniwersytet im. Adama Mickiewicza będzie nazywany Uniwersytetem, Wydział Fizyki Uniwersytetu – Wydziałem, Zespół Oceniający PKA – Zespołem, ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym – ustawą PoSzW, rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSzW) w sprawie warunków prowadzenia studiów na danym kierunku i poziomie kształcenia – rozporządzeniem Warunki, rozporządzenie MNiSzW w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego – rozporządzeniem KRK.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę²

- 1) *Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki.*

Przedstawiona w Samoocenie koncepcja kształcenia dla kierunku „optometria” jest zgodna z wytycznymi sformułowanymi w Strategii rozwoju Uniwersytetu na lata 2009-2019.. Zgodnie ze Strategią kształcenie na ocenianym kierunku prowadzone jest w jedność z badaniami naukowymi, co sprzyja formowaniu sylwetki absolwenta efektywne plasującego swoje kwalifikacje na zmieniającym się rynku wysoko specjalizowanej pracy optometrów. Ponadto w misji Uniwersytetu zwraca się uwagę na konieczność prowadzenie różnorodnych kierunków studiów, zgodnie z oczekiwaniami społecznymi i rynku pracy, a także w warunkach zapewniających kształcenie w nowoczesnych laboratoriach dydaktycznych. Przesłanki te spełnia kształcenie na „optometrii”: powiązane zostało ono bowiem z uprawianymi na Wydziale badaniami naukowymi, unikatowo w skali Polski specjalizując je w zakresie optometrii i optyki okularowej, przy jednoczesnym wyposażeniu na poziomie światowym laboratoriów badawczych i dydaktycznych. Absolwenci są przygotowywani zarówno do prowadzenia badań naukowych, jak również do podejmowania pracy w zakładach i

² Punkty 1 – 8 wraz z podpunktami odpowiadają kryteriom określonym w Statucie Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

przedsiębiorstwach związanych z branżą optometryczną. Dzięki temu oferowane tu kształcenie ma charakter wyjątkowy w Polsce, a nawet w skali międzynarodowej, a jego koncepcja - w pełni wpisująca się w strategię i misję Uniwersytetu - jest również przykładową egemplifikacją realizacji celów strategicznych Wydziału, określonych w Strategii rozwoju Wydziału Fizyki UAM na lata 2013-2019. Hołdując świadomie wybranej elitarności kierunku „optometria” Wydział stwarza jednocześnie warunki realizacji programu kształcenia wysokiej próby.

Wydział kontynuuje ponaddwudziestoletnią już tradycję kształcenia optyków, a obecnie optometrów. Kierunek należy do bogatej i różnorodnej oferty dydaktycznej Wydziału, prowadzącego łącznie 7 kierunków studiów pierwszego stopnia („akustyka”, „astronomia”, „biofizyka”, „fizyka”, „fizyka medyczna”, „reżyseria dźwięku”, „technologie komputerowe”) oraz 7 kierunków studiów drugiego stopnia („akustyka”, „astronomia”, „biofizyka”, „fizyka”, „fizyka medyczna”, „optometria”, „techniczne zastosowania Internetu”). Oferta ta stanowi ważną część kształcenia uniwersyteckiego w zakresie nauk fizycznych w Polsce. Jej realizacja, dzięki wysokiemu poziomowi naukowemu i dydaktycznemu nauczycieli akademickich, odbywa się w warunkach daleko posuniętej indywidualizacji studiów, zaś realizowane tu kształcenie, różnorodne i innowacyjne, bez wątplenia wyróżnia Wydział na polskim rynku edukacyjnym.

2) *Wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju.*

Koncepcja kształcenia mieści się w pełni w kanonie definiującym dobrze wykształconego absolwenta uniwersyteckich kierunków ścisłych, o dokładnie pozycjonowanych na rynku pracy kwalifikacjach. Wiodącą rolę w jej ukształtowaniu brali nauczyciele akademicy, wykorzystując jednocześnie swoje doświadczenia międzynarodowe. Program kształcenia jest również pochodną działalności badawczej poznańskich fizyków, specjalizujących się w zagadnieniach optyki okularowej i optometrii. Efekty kształcenia oraz programy zostały przygotowane przez odpowiedni zespół dydaktyczny, posiadający dużą autonomię w tworzeniu programu studiów, ale jednocześnie posilający się tradycją kształcenia optyków okularowych w ośrodku poznańskim, a także odwołujący się do standardów międzynarodowych, w tym przede wszystkim anglosaskich (angielskich i amerykańskich). Konsultacyjną rolę tak tworzonego programu spełniali również studenci zasiadający w organach kolegialnych oraz samorząd studencki.

Istotnym elementem systemu są komisje programowe działające na poziomie Uniwersytetu (odpowiednie komisje rektorskie i Senackie) oraz Wydziału. Senacka Komisja ds. Kształcenia, przygotowała na potrzeby Senatu Uniwersytetu materiały informacyjne oraz opracowała projekt uchwały konstytuującej program studiów na kierunku „optometria”. Rada ds. Jakości Kształcenia tworzyła procedury i politykę zarządzania jakością kształcenia na Uniwersytecie, w

tym dla ocenianego kierunku. Wydziałowa Komisja Dydaktyczna ds. kierunku „optometria”, bezpośrednio odpowiedzialna za program studiów, uwzględnia w swej działalności opinie studentów kierunku, opinie samorządu studenckiego i opinie absolwentów.

Kierunek „optometria” jest kierunkiem o silnej orientacji prorynkowej. Zapotrzebowanie na jego absolwentów ze strony różnego rodzaju firm optycznych jest ogromne. Rynek w tej dziedzinie jest bowiem rynkiem pracownika, a nie pracodawcy, i wszystko na to wskazuje, że ten stan rzeczy utrzyma się przez wiele najbliższych lat. Nic zatem dziwnego, że firmy są żywotnie zainteresowane uczestnictwem w procesie ustalania koncepcji kształcenia i odgrywają wybitną rolę w kształtowaniu programu. Jednoznacznie zaangażowani w proces konsultacji tworzonego programu, aktywnie wspierają jego realizację dzięki nieortodoksyjnym metodom weryfikacji jakości kwalifikacji absolwentów (wspólne z Wydziałem organizowanie konferencji zawodowych i kompetencyjnych, współorganizowanie konkursów na najlepsze prace z dziedziny optometrii, spotkania konsultacyjne). Specjalną rolę w tej grupie interesariuszy odegrali: Uniwersytet (Akademia) Medyczny w Poznaniu i Szpital Wojewódzki w Poznaniu, zaangażowani od początku (od 2001 r.) w tworzenie kierunku „optometria”. Układająca się wzorowo współpraca z tymi jednostkami, jest jednym z istotnych elementów sukcesu oferty kierunku, uwieńczonej w ostatnich latach otwarciem studiów II stopnia. Liczny udział przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w spotkaniu z Zespołem oraz ich wypowiedzi te elementy współdziałania z Wydziałem oraz wysokie kwalifikacje absolwentów ocenianego kierunku bez wątpliwości potwierdziły.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego³: wyróżniająco.

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych:

- 1) *Koncepcja kształcenia na kierunku „optometria” jest w pełni zgodna z misją Uniwersytetu, a także realizuje jego strategię rozwoju w stopniu wybitnym. Cele programu kształcenia są powiązane jednoznacznie ze strategią rozwoju Wydziału.***
- 2) *Udział interesariuszy wewnętrznych (nauczycieli akademickich, doktorantów, studentów, organów i ciał związanych z programowaniem i oceną jakości kształcenia) w tworzeniu koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku nie budzi żadnych zastrzeżeń. Jednocześnie znacznie wykraczające poza zwyczajowe ramy zaangażowanie interesariuszy zewnętrznych w określanie celów, efektów kształcenia oraz perspektyw rozwoju kierunku, a także wspieranie kształcenia przez całe środowisko optometrów polskich, zasługują na wyróżnienie. Kształcenie na ocenianym kierunku wpisuje w różnorodną i innowacyjną ofertę programową w obrębie nauk fizycznych, będącą marką Wydziału na rynku edukacyjnym w Polsce.***

³ Według przyjętej skali ocen: wyróżniająco, w pełni, znacząco, częściowo, niedostatecznie.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie.

- 1) *Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku; zakładane efekty kształcenia na kierunkach o profilu praktycznym uwzględniają oczekiwania rynku pracy lub wymagania organizacji zawodowych, umożliwiające uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu, a na kierunkach o profilu ogólnoakademickim wymagania sformułowane dla danego obszaru nauki, z której kierunku się wywodzą; opis efektów jest publikowany.*

Efekty kształcenia dla kierunku „optometria” zostały określone w uchwale Senatu UAM z 30 kwietnia 2012 r. w sprawie utworzenia na Wydziale Fizyki nowych kierunków studiów: *fizyka medyczna, optometria, reżyseria dźwięku, technologie komputerowe*. Efekty kierunkowe odniesiono obszarowo do obszaru nauk ścisłych i powiązano z efektami kształcenia określonymi dla tego obszaru w rozporządzeniu KRK. Szczegółowa analiza kierunkowych efektów kształcenia i efektów przedmiotowych/modułowych pozwala określić dyscypliny do których zostały one odniesione. Są to: fizyka, biofizyka (nauki fizyczne) oraz matematyka i informatyka (nauki matematyczne). Określone w programie studiów kierunkowe efekty kształcenia (11 efektów w zakresie wiedzy, 12 – w zakresie umiejętności oraz 7 – w zakresie kompetencji społecznych) są poprawnie odniesione dla efektów kształcenia dla obszaru nauk ścisłych i tworzą układ spójny, właściwie równoważący nabywaną wiedzę z kształceniem w zakresie umiejętności. Karty poszczególnych przedmiotów/modułów wskazują przypisanie szczegółowych efektów kształcenia oraz ich odniesienie do efektów kierunkowych (załącznik nr R8 do Samooceny. Zbiorczo obrazuje te odniesienia tzw. matryca efektów kształcenia. Analiza tych dokumentów pozwala stwierdzić, że każdy z efektów przedmiotowych jest powiązany z przynajmniej jednym efektem kierunkowym, a to zapewnia spójność programu kształcenia z założonymi celami kształcenia. Specyficzne i szczegółowe efekty kształcenia są konsistentne z obszarowymi efektami określonymi w rozporządzeniu KRK, tworząc solidne ramy realizacji założonej koncepcji kierunku i jego rozwoju. W powiązaniu z efektami kształcenia praktyki zawodowej umożliwiają osiągnięcie założonych kwalifikacji absolwenta kierunku. Należy jednak zaznaczyć, że wspomniana wyżej matryca spełnia tylko pomocniczą rolę w analizie spójności efektów kształcenia, gdyż użyto w niej niepoprawnych nazw obszarów wiedzy/dziedzin/dyscyplin. Skoro jest jednak dokumentem programu, warto ją zmodyfikować tak, by posiadała zakładaną funkcjonalność.

Opisy efektów kształcenia kierunkowych i szczegółowych są udostępnione na stronie WWW Wydziału. Także na portalu rekrutacyjnym, oprócz opisu sylwetki absolwenta, znajduje się w widocznym miejscu odnośnik do programu studiów i efektów kształcenia. Ponadto na pierwszych zajęciach w danym semestrze nauczyciele akademicy przedstawiają studentom

karty przedmiotów i przekazują dodatkowe informacje dotyczące zasad i metod zaliczenia przedmiotu/modułu oraz polecanej literatury.

2) *Efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne.*

Kierunkowe efekty kształcenia sformułowane zostały w sposób poprawny, z użyciem terminologii właściwej dla zakresu kształcenia oraz obszaru nauk ścisłych, a odnoszące się do nich efekty przedmiotowe/modułowe mają odpowiedni stopień szczegółowości. Analiza struktury i opisu efektów kształcenia kierunkowych – z jednej strony, oraz powiązanych z nimi efektów przedmiotowych/modułowych – z drugiej, pozwala stwierdzić, że nie następują one kłopotów z jednoznacznym rozumieniem ich treści. Są sformułowane jasno i czytelnie, a także mają charakter sprawdzalny. Ocena ta dotyczy zarówno efektów szczegółowych, związanych z poszczególnymi przedmiotami/modułami, jak i praktyki programowej.

W trakcie spotkania z Zespołem studenci wyrazili opinię, iż efekty kształcenia sformułowane zostały w sposób zrozumiały i sprawdzalny, a także spełniają ich oczekiwania w kontekście wymagań rynku pracy.

3) *Jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiający weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągnięcia efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; system ten jest powszechnie dostępny.*

Podstawową rolę w procesie weryfikacji efektów kształcenia odgrywają nauczyciele akademicy, realizujący program kształcenia. Stosowane kryteria oceny są sformułowane jednoznacznie i adekwatnie do realizowanych kierunkowych/szczegółowych efektów kształcenia, określonych w programie kierunku oraz w kartach przedmiotów/modułów. Zoperacjonalizowanie opisu efektów kształcenia pozwala obiektywnie sprawdzać ich osiągnięcie przez studentów.

W system weryfikacji wykorzystuje się różne metody sprawdzania wiedzy i umiejętności: prace zaliczeniowe, egzaminy ustne i pisemne, prace projektowe, opracowania tematyczne, ocenę aktywności studenta na zajęciach. Poszczególne elementy oceny mają przypisane wagi zależne od stopnia trudności i złożoności specjalistycznych/przedmiotowych efektów kształcenia, zaś przy ocenach całościowych stosuje się standardową skalę 2-5. W przypadku praktyki programowej weryfikację realizacji efektów kształcenia przeprowadza się w oparciu o dziennik praktyki. Proces dyplomowania i ocena jego przebiegu są regulowane odpowiednimi przepisami uniwersyteckimi, uchwałami Rady Wydziału oraz zarządzeniami dziekana (por. www.fizyka.amu.edu.pl/dla-studenta/dla-studenta/przepisy). Do systemu weryfikacji efektów kształcenia włączono również bieżącą kontrolę jakości ich realizacji przez nauczycieli akademickich w postaci hospitacji zajęć prowadzonych przez osoby wskazane przez dziekana.

Studia na kierunku „optometria” należą do najbardziej konkurencyjnych na Uniwersytecie – o jedno miejsce ubiega się zazwyczaj 2-3 kandydatów. Świadczy to o dużej atrakcyjności studiów dla kandydatów. Liczba przyjmowanych utrzymuje się średnio na poziomie 18-20 osób rocznie. Analiza liczebności poszczególnych lat studiów wskazuje, że praktycznie nie występuje zjawisko >>odsiewu<<, zaś przyjęci kandydaci pomyślnie kończą kierunek. Należy dodać, że stabilność liczby studentów w trakcie całego cyklu kształcenia wskazuje na właściwie prowadzony proces rekrutacji na oceniany kierunek.

Warunki i forma zaliczenia poszczególnych przedmiotów są podawane studentom do wiadomości przez prowadzących na początku zajęć. Informacja na temat aktualnie stosowanego systemu oceny i weryfikacji efektów kształcenia znajdują się w kartach przedmiotów (sylabusy) i są publikowane na stronie internetowej Wydziału: www.fizyka.amu.pl/dla-studenta.

4) *Jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia.*

Badania satysfakcji i karier zawodowych absolwentów na kierunku „optometria” przeprowadzane są przez Biuro Karier Uniwersytetu bezpośrednio po ukończeniu, a następnie po roku i po trzech latach, na podstawie zgody udzielanej przez absolwenta w momencie odbioru dyplomu. Od początku bieżącego roku pracuje się nad zmianami uwzględniającymi uwagi absolwentów oraz interesariuszy zewnętrznych. System monitorowania karier zawodowych absolwentów będzie współpracował z systemem USOS. Raporty końcowe z przeprowadzonych badań omawiane są na posiedzeniach Rady Wydziału oraz Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia.

Pracownia Fizyki Widzenia i Optometrii (PFWiO) efektywnie monitoruje losy absolwentów, czego dowodzą załączone do dokumentacji ankiety absolwentów oraz obszerna korespondencja, dotycząca m.in. programu studiów na kierunku „optometria”. Pracownia dysponuje bazą około 200 adresów e-mailowych swoich absolwentów (także z przeszłości, gdy była to specjalność na kierunku „biofizyka”), co pozwala regularnie i reprezentatywnie badać ich opinie oraz śledzić kariery zawodowe. Umożliwia to również doskonalić program kształcenia oraz rozwijać oferty kształcenia ustawicznego, kierowanego do absolwentów ocenianego kierunku, a budować specjalne więzi oparte na spontanicznym ich udziale w wielu przedsięwzięciach środowiskowo-zawodowych (kongresy KRIO, konferencje naukowo-zawodowe, targi >>Optyka<<, szkolenia z zakresu aplikacji soczewek kontaktowych). Na rzadko spotykaną skalę w procesach oceny jakości kwalifikacji absolwentów jest włączone również zintegrowane wokół kierunku „optometria” środowisko przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego Wydziału i Uniwersytetu. To ten wpływ tłumaczy w dużym stopniu sukcesy absolwentów ocenianego kierunku na rynku pracy.

Przedstawiona Zespołowi dokumentacja wszystkich tych działań wskazuje, że Wydział efektywnie monitoruje kariery absolwentów, także drogą zindywidualizowanych własnych

procedur, oraz wykorzystuje opinie o programie studiów i kwalifikacjach uzyskiwanych przez absolwentów do doskonalenia jakości procesu dydaktycznego i programu kształcenia. Ważną i rzadko spotykaną rolę odgrywają w tych procesach pracodawcy i przedsiębiorcy tworzący skupiony wokół kierunku zespół doradczy.

Załącznik nr 4: Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Zespół przebadał losowo wybrane z grupy wykonanych dotychczas 14 prac magisterskiej (12 na studiach stacjonarnych, 2 – na studiach niestacjonarnych). Liczba wykonanych prac na studiach niestacjonarnych jest niewspółmierna wobec porównywalnej liczby studentów studiujących w obu formach studiów (studia stacjonarne, studia niestacjonarne). Analizowane przez Zespół prace mają charakter doświadczalny i dotyczą zagadnień związanych z zakresem studiów. W dominującej większości są to prace z zakresu nauk o widzeniu lub – szerzej - z zakresu neuronauk. Wykonywane są pod opieką nauczycieli akademickich Wydziału związanych z dydaktyką na kierunku „optometria”, posiadających co najmniej stopień naukowy doktora. Recenzentami wszystkich prac są samodzielni nauczyciele akademicy. Opiekun pracy i recenzent oceniają tematykę i treści, układ, zawartość merytoryczną i nowatorskość przeprowadzonych badań, dobór i wykorzystanie źródeł oraz aspekty formalne. Zakres tych opinii gwarantuje obiektywną oceną pracy magisterskich.

Warto podkreślić, że oceny prac magisterskich i egzaminu magisterskiego jak również średnie oceny ze studiów, są wysokie, co w połączeniu z charakterem badawczym większości prac świadczy o właściwej realizacji programu studiów, o dobrze dobranych mechanizmach naboru kandydatów na studia oraz podkreśla elitarny charakter tych studiów.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego⁴: wyróżniająco.

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych:

- 1) Zakładane efekty kształcenia na studiach o profilu ogólnoakademickim dla kierunku „optometria” są zgodne z wymogami rozporządzenia KRK oraz z koncepcją rozwoju kierunku. Zostały mocno zakorzenione w doświadczeniach naukowo-dydaktycznych jednostki. Spełniają wszystkie wymagania sformułowane dla obszaru nauk ścisłych tworząc podstawy unikalnej w skali kraju oferty kształcenia w zakresie optometrii. Opis efektów kształcenia jest upowszechniany i publikowany.**
- 2) Efekty kształcenia programu studiów na ocenianym kierunku zostały sformułowane w sposób zrozumiały, są spójne merytorycznie, a także sprawdzalne.**
- 3) Wydział stosuje przemyślany i przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiając rzetelną weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia. System ten jest powszechnie dostępny. Działania doskonalące procesy dyplomowania powinny zwiększyć ich efektywność na studiach niestacjonarnych.**

- 4) *Wydział monitoruje w zindywidualizowanej procedurze kariery absolwentów ocenianego kierunku na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w procesach doskonalenia jakości kształcenia oraz formułowania oferty kształcenia ustawicznego, skierowanego do absolwentów kierunku. Ważną i wyróżniającą rolę odgrywają w tych działaniach pracodawcy i przedsiębiorcy, tworzący skupiony wokół kierunku zespół doradczy.*

3. Program studiów umożliwi osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- 1) *Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.*

Program kształcenia na kierunku „optometria”, realizowany w ciągu 4 semestrów, jest podzielony na trzy zasadnicze bloki tematyczne (moduły) obejmujące swym zakresem wiedzę i umiejętności w zakresie biofizyki, biomedycyny i optometrii. Treści kształcenia z tego zakresu są uzupełniane zagadnieniami odnoszącymi się do aspektów etyczno-prawnych zawodu optometrysty, a także zajęciami z języka angielskiego podnoszącymi kwalifikacje związane ze specjalistycznym słownictwem zawodowym. Tak różnorodny wachlarz przedmiotów/modułów jest niezbędny ze względu na interdyscyplinarny i aplikacyjny charakter kształcenia. Plan studiów obejmuje również interesującą ofertę modułów do wyboru: *metody diagnostyczne optometrii klinicznej/metody diagnostyczne fizyki medycznej, optometria geriatryczna/fotobiofizyka, optometria pediatryczna z neurookulistyką/neurofizjologiczne metody badania mózgu, dobór pomocy dla słabowidzących/neurolingwistyka, podstawy neurobiologii z neuroanatomią i nauronauka poznawcza/metody spektroskopii NMR i obrazowanie, praktyki terapii widzenia/praktyki w gabinecie optometrycznym/praktyki z aplikacji soczewek kontaktowych/praktyki z pomocy dla słabowidzących.* Struktura programu oraz założone efekty kierunkowe i szczegółowe/przedmiotowe dobrane są w taki sposób, aby umożliwić studentom osiągnięcie założonej struktury kwalifikacji absolwenta.

Wobec wysokich standardów spełnianych przez program kształcenia, szersza oferta przedmiotów do wyboru prowadzonych po angielsku podniosłaby jego doskonałość. Znajdujący się w ofercie przedmiot *english in vision science*, w zgodnej ocenie studentów kierunku, spełnia tę rolę w niewystarczającym zakresie. Ofertę zajęć do wyboru mogłyby również wzbogacić zajęcia o charakterze biznesowym, które wspomagałyby start absolwentom planującym otworzyć własną firmę.

Zdaniem Zespołu program kształcenia na kierunku „optometria” gwarantuje osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia w pełnym zakresie oraz uzyskanie

zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta. Ma on charakter nowatorski, innowacyjny i unikalny.

2) *Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość.*

Celem realizacji programu „optometrii” jest wykształcenie absolwenta potrafiącego diagnozować układ wzrokowy pacjenta i aplikować odpowiednie pomoce wzrokowe. Wymaga to zdobycia odpowiedniej wiedzy interdyscyplinarnej oraz zaawansowanych umiejętności praktycznych. Program studiów, podporządkowany tym celom, ma dobrze wyważone proporcje między wiedzą i umiejętnościami, tworząc spójną całość. Zaplanowany udział poszczególnych przedmiotów/modułów zapewnia natomiast właściwą strukturę programu kształcenia i osiągnięcie określonych w programie kompetencji: przekazanie podstawowej wiedzy z zakresu fizyki, optyki i optometrii oraz zaawansowanej metodyki pracy optometrystów. Program taki, nawiązujący do wzorców międzynarodowych, ma charakter innowacyjny, wyraźnie wyróżniający tę ofertę kształcenia na rynku edukacyjnym polskim w zakresie optyki okularowej i optometrii.

Czas przeznaczony na realizację programu wynosi, jak już zaznaczono wyżej, 4 semestry, czyniąc zadość odpowiednim wymogom prawnym. Czas ten jest również optymalny ze względu na liczbę i zaawansowanie założonych w programie efektów kształcenia. Te ramy czasowe zostały zoperacjonalizowane przez przypisanie punktacji ECST odpowiednim nakładom czasu pracy studenta, wymaganym do realizacji efektów kształcenia związanych z poszczególnymi przedmiotami/modułami. System uwzględnia zarówno godziny kontaktowe jak i pracę własną studenta w proporcji zmieniającej się od około 1:2 do 1:3 w zależności od stopnia trudności przedmiotu/modułu. Sekwencja przedmiotów nie budzi zastrzeżeń: na pierwszym roku przekazywane są treści o charakterze ogólnym z podstawowych modułów programowych z zakresu biofizyki, biomedycyny i przedmiotów optometrycznych, na drugim – dominują przedmioty specjalistyczne. Ilościowo obejmują one 120 ECTS za cały okres studiów, przy czym łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wynosi:

- wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów – 115 punktów;
- z zakresu nauk podstawowych, do których odnoszą się efekty kształcenia – 105 punktów;
- o charakterze praktycznym, w tym w laboratoryjnych i projektowych – 75 punktów.

Zajęcia praktyczne realizowane są głównie w formie zajęć laboratoryjnych i pracowni. Ich liczba w stosunku do wszystkich rodzajów zajęć rośnie wraz z zaawansowaniem studiów i sięga 62,5 % całkowitej liczby punktów ECTS na kierunku. Relacja taka jest pożądana i godna wyróżnienia, gdyż kształcenie praktyczne na kierunkach ogólnoakademickich jest w programach kształcenia zazwyczaj ograniczane z powodu jego wysokich kosztów. Pakiet modułów do wyboru, stanowiących 32,5 % całkowitej liczby punktów ECTS, zapewnia

jednocześnie odpowiednią indywidualizację kształcenia specjalistycznego, spełniając przy tym wymagania §5 ust. 2 rozporządzenia Warunki. Jednocześnie liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać realizując moduły kształcenia oferowane na zajęciach ogólnouczeniowych lub na innym kierunku studiów, określono jako 0 punktów ECTS. Taką samą liczbę punktów przypisano również zajęciom z wychowania fizycznego na II stopniu kształcenia. Oba typów zajęć nie oferuje studentom analizowany program.

Powyższa struktura nakładów pracy studentów oraz związana z nią punktacja ECTS odpowiada kryteriom dobrze ukształtowanej oferty dydaktycznej i stwarza warunki dla osiągnięcia przez studentów szczegółowych efektów kształcenia przypisanych do przedmiotów/modułów, a w konsekwencji umożliwia uzyskanie zakładanych kwalifikacji. Należy jednak podnieść pewną ułomność oferowanego programu: przypisano w nim mianowicie punktację zerową modułom na innym kierunku studiów i nie oferuje się takich zajęć studentom. Intencją przepisu §5 ust. 1 pkt 9 rozporządzenia Warunki, który w tym przypadku nie został spełniony, jest umożliwienie studentom uczestnictwa w zajęciach ogólnouczeniowych (lub na innym kierunku studiów) z jednoczesnym określeniem wielkości nakładów pracy studenta na osiągnięcie efektów kształcenia przypisanych do danego przedmiotu/modułu. Podobną uwagę należy odnieść do przypisania zerowej punktacji ECTS za zajęcia z *wychowania fizycznego* i nieuwzględnienie tych zajęć w planie studiów:. Należy podkreślić, że przepis §5 ust. 1 pkt 11 zobowiązuje do uzupełnienia planu studiów o te zajęcia.

Program dla studiów w formie niestacjonarnej ma podobną strukturę oraz tożsame efekty kształcenia. Różni się jedynie liczbą godzin realizowanych w bezpośrednim kontakcie studentów z nauczycielami akademickimi, co odpowiada wymogom określonym odpowiednimi przepisami.

Formy zajęć są zróżnicowane i obejmują różnorodne wykłady (kursowe, monograficzne, specjalistyczne), ćwiczenia audytoryjne, zajęcia o charakterze laboratoryjnym i klinicznym, pracownie oraz seminaria dyplomowe. Umożliwiają szczegółową weryfikację wiedzy nabywanej na zajęciach o charakterze teoretycznym oraz bezpośrednio stosowanie nabytej wiedzy w praktyce, co sprzyja realizowaniu umiejętności niezbędnych w wykształceniu dobrego optometry.

Zasady odbywania praktyki programowej (o wymiarze 80 godzin) oraz warunki jej kontrolowania i zaliczania określa regulamin praktyk studenckich na Wydziale. Praktykę można realizować wybierając dwie z czterech dostępnych jej form: praktyka w gabinecie optometrycznym, praktyka z aplikacji soczewek kontaktowych, praktyka z terapii widzenia oraz praktyka z doboru pomocy wzrokowych. Są nią objęci studenci III semestru z możliwością uzyskania 5 punktów ECTS, co wskazywałoby raczej na wymiar praktyki 130-150 godzin. Dla spójności programu takie rozszerzenie wymiaru praktyki byłoby wskazane. Umieszczenie praktyki w harmonogramie realizacji programu kształcenia uzasadniają wymagania wstępne,

warunkujące uzyskanie wcześniej przez studenta wiedzy i umiejętności niezbędnych do realizacji efektów kształcenia praktyki programowej. Ze względu na renomę kierunku i zapotrzebowanie rynku pracy, studenci mają możliwość realizacji praktyk w zakładach i gabinetach okulistycznych oraz optometrycznych na terenie całej Polski, wytypowanych przez Krajową Rzemieślniczą Izbę Optyczną, a także w zakładach produkcyjnych branży optycznej oraz w firmach zajmujące się dystrybucją i serwisowaniem sprzętu optycznego i okulistycznego. Począwszy od 2012 r. pojawiły się możliwości odbywania 3 miesięcznych praktyk zawodowych w ramach programu LLP Erasmus, dzięki czemu kilku studiujących odbyło praktykę zawodową w Hoya Lens Deutschland w Mönchengladbach (Niemcy). Wskazane miejsca odbywania praktyki zawodowej są dobrane właściwie, zaś procedury kontroli jej odbywania i zaliczania wspierają nabywanie przez studentów umiejętności praktyczne związane z charakterem specjalności oraz z założonymi kwalifikacjami.

Warto podkreślić, że rynek pracy dla optometrystów jest rynkiem pracownika, a nie pracodawcy, co powoduje, że liczni studenci podejmują już w trakcie studiów pracę zawodową. Można to traktować jako swoistą formę dodatkowej praktyki zawodowej, co bez wątplenia umożliwia pogłębienie umiejętności praktycznych absolwentów.

Studia zorganizowane są w oparciu o zasoby Wydziału, który dysponuje zarówno znakomitą bazą dydaktyczną, doskonale wyposażonymi laboratoriami badawczymi i stanowiskami diagnostycznymi dedykowanymi szeroko rozumianym naukom o widzeniu, jak i dobrze wykształconą i przyjaźnie nastawioną do studentów (jest to opinia studentów) kadrą. Zajęcia są organizowane w małoliczebnych grupach, co sprzyja aktywnemu i efektywnemu uczestnictwu studentów, szczególnie w laboratoriach i pracowniach umożliwiających kontakt z często unikalną w skali światowej aparaturą badawczą i diagnostyczną.

Indywidualną organizację studiów i indywidualny tok studiów określają odpowiednie przepisy regulaminu studiów. O indywidualny tok studiów może ubiegać się student po ukończeniu I roku z bardzo dobrymi wynikami w nauce. Decyzję podejmuje Rada Wydziału. Na wniosek studenta dziekan może zezwolić na indywidualną organizację studiów w ramach danego roku akademickiego. Umożliwia ona uczestnictwo w zajęciach oraz zaliczanie modułów/przedmiotów na warunkach i w terminach uzgodnionych indywidualnie z prowadzącymi zajęcia. Indywidualna organizacja studiów wykorzystywana jest przede wszystkim przy kształceniu osób z niepełnosprawnościami oraz wspieraniu studentów szczególnie uzdolnionych. Ponadto, program studiów pozwala na znaczną swobodę w kształtowaniu indywidualnej ścieżki kształcenia poprzez dobór przedmiotów do wyboru oraz zakresu praktyki programowej.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego⁴: wyróżniająco.

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych:

- 1) *Realizowany program kształcenia jest bogaty i urozmaicony, a także ma charakter unikalny. Jest podporządkowany dwóm podstawowym celom – wykształceniu absolwenta potrafiącego zdiagnozować układ wzrokowy pacjenta i zaaplikować odpowiednie pomoce wzrokowe. Zawiera treści biofizyczne, biomedyczne i optometryczne, stanowiące kanon wykształcenia optometry, oparte na doświadczeniach międzynarodowych. Umożliwia osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia, a także uzyskanie założonej struktury kwalifikacji absolwenta.*
- 2) *Program studiów obok przedmiotów obowiązkowych zawiera w ofercie przedmioty do wyboru, indywidualizujące i różnicujące proces kształcenia. Sekwencja przedmiotów, obsadzonych przez wysoko wyspecjalizowaną kadre, jest właściwie motywowana stopniem skomplikowania i powiązania treści programowych. Formy zajęć są dobrane do ich treści, z dużą ilością zajęć o charakterze laboratoryjnym i klinicznym, co umożliwia uzyskanie kwalifikacji dobrze plasujących absolwenta ocenianego kierunku na konkurencyjnym rynku pracy. Program, o właściwie wyważonych proporcjach między wiedzą i umiejętnościami, zawiera zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne, co łącznie tworzy spójną, wyróżniającą się całość.*

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów.

- 1) *Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu.*

W kształcenie na kierunku „optometria” zaangażowanych jest 20 nauczycieli akademickich: 3 osoby z tytułem naukowym profesora, 4 osoby ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, 11 osób ze stopniem naukowym doktora oraz 2 osoby z tytułem zawodowym. Nauczyciele akademicy reprezentują wszystkie dyscypliny naukowe, z którymi powiązane zostały efekty kształcenia programu (nauki fizyczne/biofizyka, nauki fizyczne/fizyka). Kadre własną Wydziału istotnie uzupełniają specjaliści zewnątrzni, zatrudnieni na części etatu lub na podstawie umowy. Prowadzą specjalistyczne zajęcia związane z częścią programu wymagającą kwalifikacji w zakresie medycyny, odbywane w Szpitalu Wojewódzkim w Poznaniu na Oddziale Okulistycznym. Sprzyja to niewątpliwie wysokiej jakości dydaktyki prowadzonej na ocenianym kierunku. Ogólnie należy stwierdzić, że struktura kwalifikacji i liczba nauczycieli akademickich zaangażowanych w proces kształcenia na ocenianym kierunku gwarantują osiągnięcie w procesie dydaktycznym celów edukacyjnych programu oraz jego założonych efektów kształcenia.

- 2) *Dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów*

kształcenia; na kierunkach o profilu praktycznym w procesie kształcenia uczestniczą nauczyciele z doświadczeniem praktycznym, związanym z danym kierunkiem studiów.

Zajęcia ze studentami kierunku prowadzą nauczyciele akademicy intensywnie uprawiający badania naukowe. Doświadczenie badawcze oraz dydaktyczne tej kadry, często zdobyte podczas staży badawczych i praktyk nauczania na zagranicznych uczelniach, gwarantuje odpowiednie wykorzystanie rezultatów badań naukowych przy realizacji programu. Dorobek kadry, w tym osób zaliczonych do minimum kadrowego, publikowany jest w czasopiśmie o oddziaływaniu krajowym i międzynarodowym, co sprzyja włączaniu studentów w prowadzone przez nią badania, tworząc warunki sprzyjające realizacji programu kształcenia i osiągnięciu założonych efektów kształcenia. Świadectwem jest udział studentów wśród współautorów publikacji oraz szybko rosnąca liczba oraz jakość publikacji naukowych z obszaru nauk o widzeniu. Duża część kadry nauczającej na ocenianym kierunku uczestniczyła w kursach i szkoleniach specjalistycznych w kraju i za granicą, podnosząc swoje kwalifikacje w zakresie obejmowanym programem kształcenia, co skutecznie poszerzyło ofertę zajęć specjalistycznych na kierunku „optometria”.

W skład minimum kadrowego kierunku Wydział zgłosił w Samoocenie 12 nauczycieli akademickich. W związku z dodatkowymi informacjami przekazanymi Zespołowi w toku wizytacji, analiza składu minimum kadrowego wizytowanego kierunku została rozszerzona o jednego nauczyciela akademickiego ze stopniem naukowym doktora, pominiętego omyłkowo. W ten sposób deklarowane minimum kadrowe obejmuje 13 nauczycieli akademickich, w tym: siedmiu z grupy samodzielnych nauczycieli akademickich (profesorów i doktorów habilitowanych) oraz 6 osób ze stopniem naukowym doktora. Na podstawie analizy zgodności dorobku naukowego z deklarowanym przypisaniem efektów kształcenia Zespół nie zaliczył do minimum kadrowego jednej osoby ze stopniem naukowym doktora.

W teczkach osobowych znajdują się dokumenty pozwalające na uznanie wszystkich deklarowanych tytułów i stopni naukowych. Umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy. Zgodnie z art. 9a ust. 1 ustawy PoSzW, na wizytowanym kierunku Wydział zaliczył do minimum kadrowego na poziomie studiów drugiego stopnia tylko nauczycieli akademickich zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy, na podstawie złożonych przez nich oświadczeń, o których mowa w art. 112a ustawy PoSzW. Uczelnia stosuje wzór oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego, który pozwala stwierdzić, iż wszystkie zgłoszone do minimum kadrowego osoby spełniają ten warunek. Dla wszystkich nauczycieli wskazanych do minimum kadrowego Uniwersytet stanowi podstawowe miejsce pracy. Ponadto wszystkie osoby zaliczone do minimum kadrowego spełniają warunek zatrudnienia na Uniwersytecie nie krócej niż od początku semestru studiów (§ 13 ust. 1 rozporządzenia Warunki). Wszystkim im zaplanowano prowadzone osobiście na ocenianym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze przewidzianym przepisami (§ 13 ust. 2 rozporządzenia Warunki). Ponadto żadna z tych osób nie przekroczyła limitu zaliczenia do minimum kadrowych (w art. 112a ust. 1-2 ustawy PoSzW).

Powyższa analiza wskazuje, że do minimum kadrowego można formalnie zaliczyć 7 samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 5 nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora. Stosunek liczby nauczycieli akademickich należących do minimum kadrowego (12) do liczby 82 kształconych na ocenianym kierunku studentów, formalnie określony w rozporządzeniu Warunki w wysokości 1:60 (§ 17 pkt. 1), jest w tym przypadku spełniony z dużą nadwyżką (około 8-krotnie wyższy od wymaganego). Zajęcia są obsadzone właściwie, a prowadzący nauczyciele mają dorobek naukowy w dyscyplinach związanych przedmiotowymi/szczegółowymi efektami kształcenia. Mimo że kierunek ma profil ogólnoakademicki, to bogate doświadczenie praktyczne prowadzących zajęcia nauczycieli akademickich, zdobyte w kontaktach z firmami działającymi na rynku optyki okularowej oraz w ośrodkach zagranicznych prowadzących aplikacyjne badania optometryczne, umożliwia prowadzenie licznych zaawansowanych laboratoriów i pracowni, umożliwiających nabywanie przez studentów kwalifikacji zawodowych, niezbędnych do uprawiania zawodu optometrysty/optyka okularowego. W procesie dydaktycznym nie wykorzystuje się technik kształcenia na odległość ani na studiach stacjonarnych ani na studiach niestacjonarnych.

Zajęcia są prowadzone na ocenianym kierunku od roku akademickiego 2012/2013, zatem ocena programowa jest przeprowadzana po raz pierwszy po zakończeniu pierwszego cyklu kształcenia. Bark jest obecnie podstaw merytorycznych do analizy stabilności minimum kadrowego na kierunku „optometria”.

- 3) *Jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego, w tym także przez wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą.*

Politykę kadrową koordynuje powołana na okres kadencji 2012-2016 siedmioosobowa Komisja Polityki Kadrowej (zarządzenie dziekana nr 6-12/13 z 3 września 2012 r.). Prowadzona polityka kadrowa jest spójna ze strategią Wydziału., a narzędziami jej realizacji są: wdrożenie konsekwencji ocen okresowych nauczycieli akademickich, analiza obciążeń dydaktycznych, szybkie awanse na stanowiska profesora nadzwyczajnego - po habilitacji oraz na stanowiska profesora zwyczajnego - po uzyskaniu tytułu naukowego, wprowadzenie motywacyjnych elementów wynagrodzeń, wykorzystanie możliwości zatrudnienia pracowników z pozyskiwanych środków zewnętrznych oraz wykorzystanie urlopów naukowych po okresach siedmioletniego zatrudnienia. W rezultacie zatrudnienie na Wydziale jest systematycznie dostosowywane do zadań, zaś w procesie kształcenia uczestniczą przede wszystkim nauczyciele akademicy zatrudnieni na Uniwersytecie jako podstawowym miejscu pracy. Systematycznie podnoszone są wymagania dotyczące dorobku naukowego przy awansie na stanowisko adiunkta. Weryfikację stosowanej polityki kadrowej prowadzi się w oparciu o wymaganą ustawowo co dwa lata ocenę nauczycieli akademickich, wyniki ankiet studenckich oraz protokoły hospitacji zajęć.

System wspierania rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej na Wydziale zawiera procedury awansu naukowego wykorzystujące powiązanie finansowania badań z osiąganymi wynikami, nagrody za osiągnięcia dydaktyczne i naukowe, finansowanie staży zagranicznych ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (wyjazdy zagraniczne 11 nauczycieli akademickich w okresie 2009-2012), szkolenia i kursy dla pracowników oraz kształcenie podyplomowe pracowników (menedżer projektów badawczych). Utrzymywane kontakty międzynarodowe umożliwiają podnoszącą kwalifikacje naukowe i dydaktyczne wymianę nauczycieli akademickich. W badanym okresie 2012-2014 uczestniczyło w niej 5 osób, przy czym nie odnotowano żadnego wyjazdu w ramach programu Erasmus. Efektem funkcjonowania tego systemu są uzyskiwane stopnie i tytuły naukowe oraz awanse zawodowe (stanowiska profesorskie), a także uzyskiwane nagrody za działalność naukową i dydaktyczną. Istotnym miernikiem efektywności takiej polityki są również kierowane przez pracowników jednostki projekty badawcze, programy wspierające rozwój kadry w zakresie nauk fizycznych (proinnowacyjne kształcenie, kompetentna kadra, absolwenci przyszłości), owocujące stażami naukowymi i dydaktycznymi, stypendiami naukowymi dla młodych doktorów, stypendiami doktoranckimi oraz stypendia dla profesorów wizytujących krajowych i zagranicznych.

W odniesieniu do ocenianego kierunku studiów scharakteryzowana wyżej polityka kadrowa Wydziału umożliwia podnoszenie kwalifikacji kadry naukowo-dydaktycznej. Wspieranie rozwoju naukowego kadry kierunku odbywało m.in. dzięki realizowanemu na Wydziale projektowi w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki o wartości około 9 mln. zł. W projekcie tym ponad 60 pracowników Wydziału, w tym większość związanych z kierunkiem „optometria”, korzystało ze stypendiów umożliwiających podnoszenie kwalifikacji badawczych i dydaktycznych w ośrodkach zagranicznych. Zorganizowano również dwie edycje Studium Nowoczesnej Metodyki Kształcenia oraz Specjalistycznego Kursu Języka Angielskiego. Warto podkreślić, że kadra związana z kierunkiem licznie i efektywnie również z tych propozycji korzystała. Środki ze wspomnianego projektu, a także środki pozyskiwane ze współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, pozwoliły zaprosić znakomitych specjalistów w zakresie nauk o widzeniu z USA, Holandii oraz Wielkiej Brytanii. Bezpośrednia współpraca tego typu istotnie wzmacnia możliwości dydaktyczne na ocenianym kierunku (wszystkie te osoby prowadziły regularne zajęcia dydaktyczne dla studentów „optometrii”) oraz sprzyja inicjowaniu nowych kierunków badań naukowych.

Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich na spotkaniu z Zespołem wskazują na dobrą atmosferę panującą na Wydziale, wysokie zaangażowanie nauczycieli akademickich w pracę dydaktyczną i opiekę nad studentami. Podkreślano, że kierunek rozwija się prawidłowo, a dewizą jest kształcenie na wysokim poziomie w synergii z zaawansowanymi badaniami naukowymi. Kierownictwo kierunku wyraźnie zmierza do realizacji wizji optometrii „naukowej”, a nie tylko praktycznej, jak to się działo dotychczas. W opinii nauczycieli akademickich kierunek ma zarówno świetnie wykształconą kadre, w tym młodych pracowników wywodzących się spośród absolwentów, jak i nowoczesny sprzęt badawczo-

kliniczny, pozwalający ten cel realizować. Sygnalizowano także problemy związane z dydaktyką: zdarzające się przekroczenia pensum, co odbywa się kosztem aktywności naukowej, szczególnie młodych nauczycieli akademickich; swoiste „spłaszczenie” wskaźnika kosztochłonności w algorytmie finansowania (poziom MNiSzW) wysoko kosztochłonnej „optometrii”, wątpliwości co do algorytmu wewnętrznego podziału środków na Uniwersytecie, nie sprzyjającego rozwojowi kierunków typu optometria. Wyrażane oceny i opinie w tych sprawach były jednak podzielane tylko przez część obecnych na spotkaniu z Zespołem.

Podsumowując, polityka kadrowa prowadzona przez Wydział ma jednoznacznie solidne podstawy w strategii Wydziału, jest konsekwentnie realizowana przez władze Wydziału, a jej ważną cechą jest spójność z celami i założeniami rozwoju kierunku „optometria”. Wydział wyróżnia się w tym zakresie zarówno stosowanymi rozwiązaniami jak również jakością zarządzania.

Ogólna ocena hospitowanych zajęć dydaktycznych

Hospitowane zajęcia były poprowadzona z należytą starannością i z dobrym przygotowaniem prowadzących. Sale wykładowe, pracownie i laboratoria są nasycone sprzętem audiowizualnym i wyposażone w zaawansowane technologicznie zestawy laboratoryjne i ćwiczeniowe.

Załącznik nr 6 Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego³: wyróżniająco.

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych:

- 1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych w programie studiów celów i efektów kształcenia na kierunku „optometria” w stopniu wyróżniającym.**
- 2) Dorobek naukowy oraz kwalifikacje dydaktyczne kadry nauczającej na ocenianym kierunku, w tym tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do przyjętego programu kształcenia, umożliwiając jednocześnie jego realizację wspieraną badaniami naukowymi. Kadra ta spełnia wymagania formalno-prawne określone odpowiednimi przepisami, a jej kwalifikacje przekraczają wyznaczone minima ilościowe i jakościowe.**
- 3) Wydział prowadzi jednoznacznie określoną i spójną politykę kadrową, sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji zaangażowanych w procesy kształcenia nauczycieli akademickich. Jej realizacja zapewnia pracownikom odpowiednie warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego, w tym także przez wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą. Politykę tę cechuje wyróżniająca efektywność.**

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych.

Uniwersytet zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniającą potrzeby osób niepełnosprawnych.

Wydział dysponuje rozbudowaną, nowoczesną i dobrze wyposażoną, często w unikalny specjalistyczny sprzęt, infrastrukturą dydaktyczno-badawczą. W szczególności infrastruktura dydaktyczna obejmuje 6 audytoriów: *Maximum* (300 miejsc), im. *A. Piekary* (125 miejsc), im. *S. Szczeniowskiego* (125 miejsc), *Wschodnie* (80 miejsc), im. *S. Kielicha* (80 miejsc), a także 15 sal wykładowo-ćwiczeniowych mieszczących po 20-25 osób i wyposażonych w sprzęt multimedialny oraz tablice (klasyczne lub suchościeralne) oraz 4 laboratoria komputerowe 12-stanowiskowe, a także 5 doskonale wyposażonych pracowni/laboratoriów dydaktyczno-badawczych w zakresie fizyki (również wykorzystywanych do kształcenia podstawowego na kierunku „optometria”).

Unikalny park badawczy tworzą:

1. Zakład Biofizyki Molekularnej (korelator cyfrowy ALV 5000/E, goniometr, mikroskop konfokalny ConfoCor 2 firmy Zeiss);
2. Zakład Fizyki Kryształów (spektrometr rozpraszania Brillouina typu tandem JRS Scientific Instruments);
3. Zakład Optyki Nieliniowej (spektrometr ramanowski);
4. Zakład Fizyki Medycznej (spektrometr CW-EPR/ENDOR EMX-10/12 na pasmo X firmy Bruker);
5. Zakład Fizyki Wysokich Ciśnień
6. Zakład Radiospektroskopii (spektrometr fali ciągłej oraz spektrometry impulsowe i do badania ciał stałych);
7. Zakład Elektroniki Kwantowej oraz Centrum Badawcze Ultraszybkiej Spektroskopii Laserowej (nanosekundowy spektrometr absorpcji przejściowej i emisji, pikosekundowy spektrometr emisyjny);
8. Pracownia Fizyki Widzenia i Optometrii (OCT, TMS, eye-tracker).

Duża część zajęć praktycznych, laboratoryjnych i klinicznych ocenianego kierunku jest realizowana w Pracowni Fizyki Widzenia i Optometrii, jednostce dydaktyczno-badawczej doskonale wyposażonej w sprzęt pozwalający kompleksowo realizować efekty kształcenia w zakresie umiejętności. Na wyposażeniu pracowni są m.in. urządzenia szlifierskie (ręczne i automatyczne), zestawy okulistyczne do badania wad (refrakcji) wzroku, systemy do śledzenia ruchów gałki ocznej, system EEG, spektralny tomograf optyczny, lampy szczelinowe, aberometr, aparat USG do badań oka, stymulatory przezczaszkowe itp. Są to urządzenia nowoczesne, wspomagane komputerowo, w które nie są wyposażane często nawet najlepsze zagraniczne uczelnie kształcące optometrystów. Sprzęt jest udostępniany i wykorzystywany intensywnie w procesie dydaktycznym. Warto podkreślić, że liczba aparatów i ich zaawansowanie technologiczne pozwala na zestawienie stanowisk dydaktyczno-badawczych

w wielu różnych układach, a w konsekwencji na prowadzenie zajęć praktycznych w małych grupach. Ma to podstawowe znaczenie z punktu widzenia wysokiej jakości dydaktyki tu prowadzonej. Studenci korzystają również z innych pracowni, w tym z nowoczesnie wyposażonych i zorganizowanych Pracowni Biofizyki oraz Pracowni Fizyki Medycznej. Ponadto, Wydział aktywnie współpracuje z dwoma renomowanymi placówkami medycznymi – Uniwersytetem Medycznym w Poznaniu i oddziałem okulistycznym Szpitala Wojewódzkiego w Poznaniu. W placówkach tych studenci mogą odbywać praktyki programowe i zajęcia specjalistyczne o charakterze medycznym. Praktyki są prowadzone także w wiodących firmach optycznych i optometrycznych w kraju i zagranicą. Możliwość wyboru miejsc i charakteru praktyk programowych z pewnością stanowią istotny element przewagi konkurencyjnej ocenianego programu.

Wskazana infrastruktura kompleksu budynków Wydziału, nowoczesna i zaawansowana technologicznie, pozwala realizować kształcenie studentów kierunku „optometria” na wysokim profesjonalnym poziomie. Dodatkowo dydaktykę wspieraną badaniami naukowymi umożliwia nowoczesna baza badawcza, w którą są wyposażone jednostki organizacyjne Wydziału (patrz kryt. 6).

Ogromne zasoby biblioteki Wydziału, odpowiadające potrzebom procesu kształcenia, są dostępne dla studentów kierunku w budynku Wydziału, gdzie mieści się obszerna czytelnia, oraz poprzez stronę WWW (<http://fizykabiblioteka.amu.edu.pl/>). Zbiory podręczników specjalistycznych obejmują literaturę z zakresu biofizyki, biofizyki molekularnej, biologii, optometrii i optometrii klinicznej, refrakcji oraz optyki fizjologicznej, okulistyki i niedowidzenia. Studenci mają dostęp do podręczników zalecanych w kartach przedmiotów, a także do czasopism specjalistycznych. Mogą korzystać również z zasobów Biblioteki Głównej UAM, w tym z dostępu do Wirtualnej Biblioteki Nauki.

Dostęp do Internetu zapewnia sprawnie działające *non stop* wolnostojące terminale komputerowe (6 sztuk) oraz bezprzewodowa sieć HotSpot.

Siedziba Wydziału, w której odbywa się większość zajęć dla studentów ocenianego kierunku, jest przystosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. W czasie przeprowadzania wizytacji nie studiowały na kierunku „optometria” osoby z niepełnosprawnościami. Uczelnia stwarza takim studentom możliwość dostępu do sprzętu ze specjalistycznym oprogramowaniem wspierającym proces dydaktyczny. Sale wykładowe są wyposażone w sprzęt dla osób niedosłyszących. Biblioteka Wydziału posiada sprzęt dla osób z wadami wzorku – skaner z syntezatorem mowy i powiększalnik. Na parkingu przy wejściu „B” są wydzielone i oznaczone kopertą miejsca do parkowania dla tych osób. W łącznikach między budynkami oraz przy schodach prowadzących do *Audytorium Wschodniego* i *Zachodniego* znajdują się podjazdy dla wózków inwalidzkich. *Audytorium Maximum* zostało wyposażone w system wspomagania słuchu.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego⁴: wyróżniająco.

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego:

Baza dydaktyczna wykorzystywana do realizacji procesu kształcenia na Wydziale spełnia wszystkie kryteria stawiane ośrodkowi oferującemu kształcenie w zakresie nauk fizycznych, w tym na kierunku „optometria”, na światowym poziomie. Nie budzi żadnych wątpliwości, że zapewnia ona osiągnięcie wszystkich zadeklarowanych efektów kształcenia, w tym tych zależnych od nowoczesnego wyposażenia badawczego.

Studenci mają zapewniony powszechny dostęp do Internetu. Wsparcie dydaktyki dostępem do różnorodnych technologii informatycznych, do specjalistycznego oprogramowania i baz danych oraz bogatej struktury komputerowej zapewnia realizację efektów kształcenia związanych z wiedzą i umiejętnościami informatycznymi.

Księgozbiór, także specjalistyczny, udostępniany studentom ocenianego kierunku, uzupełnia wyjątkowe warunki realizacji programu kształcenia stwarzane przez Wydział. Trafnie wybrane zostały miejsca odbywania praktyk zawodowych z szerokim wyborem charakteru i różnorodnością form organizacyjnych ich odbywania. Jest to istotny czynnik przewagi konkurencyjnej oferty programowej kierunku „optometria” na rynku pracy.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów.

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia; na kierunkach o profilu ogólnoakademickim jednostka stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej.

Badania naukowe wspierające kształcenie na ocenianym kierunku w obszarze nauk ścisłych oraz w dziedzinie nauk fizycznych prowadzą jednostki wewnątrz wydziałowe, wyposażone w wysokojakościowe i nowoczesne technologicznie urządzenia badawcze. Badania naukowe wykorzystywane w procesie dydaktycznym na ocenianym kierunku dotyczą zagadnień związanych naukami o widzeniu, zgrupowanych wokół badań z zakresu: neuronauk i optometrii (neuralne mechanizmy świadomości, prymowanie podprogowe, maskowanie, neuralne aspekty ruchów oczu, wpływ wergencji na ocenę odległości oraz mechanizmy postrzegania kolejności; neuralne mechanizmy zaburzeń widzenia obuocznego, zaburzenia motoryczne u osób z zezami i niedowidzeniem oraz wpływ treningu wzrokowo-motorycznego na zdolności motoryczne); optometrii i diagnostyki narządu wzroku (mechanizmy wzrokowe w słabowidzeniu, zaburzenia sensoryczno-motoryczne u osób dyslektycznych, krzywe różnic fiksacji u osób dyslektycznych; niestabilność obuoczna w dysleksji oraz optodysleksja); soczewek kontaktowych (transport płynów i gazów przez soczewki kontaktowe, dyfuzja

wybranych leków w silikonowo-hydrożelowych matrycach soczewek kontaktowych, osmolarność w soczewkach kontaktowych, dopasowanie i adaptacja); prewencji i diagnostyki narządu wzroku (testy i procedury badania refrakcji, zaburzenia widzenia barwnego oraz widzenia nocnego oraz zaburzenia wzroku związane z wiekiem); materiałów optometrycznych(fotofizyczne właściwości układów stałych i ciekłych, układy fotochromowe). Badania naukowe prowadzone przez kadrę zatrudnioną na Wydziale należą w Polsce do ocenianych wysoko: Wydział znalazł się w wyniku ewaluacji jednostek naukowych, prowadzonej przez MNiSzW, w grupie z przyznaną kategorią A.

Badania prowadzone w zakresie nauk o widzeniu (należące do dyscyplin fizyka i biofizyka) wspierają realizację efektów kształcenia na kierunku „optometria”, decydująco wpływając na unikalny i elitarny charakter programu związanego z daleko posuniętą indywidualizacją kształcenia. Kierownictwo kierunku konsekwentnie realizuje program przekształcenia >>optometrii praktycznej<< w >>optometrię naukową<< w myśl zasady, że nie jest możliwe utrzymanie wysokiego poziomu nauczania na studiach II stopnia bez równoczesnego prowadzenia badań naukowych na najwyższym poziomie i *vice versa*. Są to dążenia godne wyróżnienia, a ich efekty są już widoczne. Wydział dysponuje nowoczesną bazą aparaturową niezbędną do prowadzenia badań naukowych na najwyższym poziomie oraz wysoko wykwalifikowaną kadrą, w części wykształconą już na Wydziale. Umożliwia to prowadzenie badań, w których w sposób oczywisty i naturalny uczestniczą studenci, co potwierdzają publikacje z ich udziałem w czasopismach o charakterze naukowym i branżowym (*Optica Applicata, Optyka, Optometria, Izoptyka* i inne) oraz wystąpienia i prezentacje na konferencjach i sympozjach krajowych i międzynarodowych. Oddziaływa to korzystnie na kwalifikacje absolwentów, a tym najzdolniejszym i zainteresowanym praca naukową stwarza szansę kontynuowania studiów na poziomie doktoranckim (z czego korzystają licznie – jak wynikało ze spotkania studentów z Zespołem).

Warto podkreślić, że kierunek „optometria”, pomimo że jego początki sięgają roku akademickiego 2001/2002 (jako specjalności na kierunku „fizyka”), ma samodzielny program kształcenia od 3 lat. Proces wyboru i kształtowania się tematyki badawczej, konsolidacja wokół tej tematyki grup badawczych, a w konsekwencji budowanie silnej pozycji naukowej tychże grup w skali międzynarodowej, jest z pewnością procesem długotrwałym. W tym kontekście, i na tym etapie rozwoju kierunku, dorobek naukowy pracowników w obszarze szeroko rozumianej nauki o widzeniu należy uznać za już znaczący, o rosnącym stale poziomie prac naukowych. Sprzyja tym procesom współpraca naukowo z tymi nielicznymi na świecie uczelniami, które prowadzą studia o podobnym profilu oraz z naukowcami zajmującymi się nauką o widzeniu w kraju i za granicą. Warto podkreślić zwłaszcza współpracę międzynarodową z ekspertami m.in. z Holandii, Wielkiej Brytanii oraz USA. Pozwoliła ona wykorzystać doświadczenia międzynarodowe przy tworzeniu koncepcji kształcenia ocenianego kierunku. Zaowocowała wspólnymi projektami badawczymi, realizowanymi

również z udziałem studentów kierunku, bezpośrednio i jednoznacznie pozytywnie wpływając na proces dydaktyczny, a w szczególności na przebieg i jakość dyplomowania.

Udział studentów w badaniach naukowych prowadzonych przez nauczycieli akademickich jest powiązany w naturalny sposób z procesem dyplomowania (wykonywaniem prac magisterskich). Wyniki tych prac są prezentowane na studenckich konferencjach ogólnopolskich. Studenci uczestniczą również w badaniach naukowych prowadzonych przez Wydział we współpracy z uczelniami oraz instytucjami naukowo-badawczymi Europy i USA w ramach sformalizowanej lub indywidualnej wymiany naukowej, co z pewnością przyczynia się do wzbogacania ich wiedzy oraz do doskonalenia umiejętności prowadzenia badań naukowych. Uznanie budzi liczba publikacji, nagród i wyróżnień z udziałem studentów. W lat 2010-2014 efektem udziału studentów w badaniach naukowych są m.in. 22 wspólne z pracownikami naukowo-dydaktycznymi publikacje oraz 27 komunikatów pokonferencyjnych.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego⁴: pozytywnie.

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego:

Wydział należy do jednostek zakwalifikowanych przez MNiSzW do grupy z kategorią A. Badania w zakresie nauk o widzeniu należą do pionierskich w Polsce. Warto podkreślić, że ma na tym polu coraz bardziej zauważalne sukcesy potwierdzone publikacjami, w tym w prestiżowych pismach takich jak Vision Research.

W konsekwentnym dążeniu do nadania ocenianemu kierunkowi charakteru >>zanurzonego w badania naukowe<< Wydział opiera działania na synergii pomiędzy wysokiej klasy dydaktyką i rosnącym poziomem badań naukowych. Badania naukowe prowadzone przez nauczycieli akademickich obsadzających zajęcia na kierunku „optometria” są wykorzystywane w procesie kształcenia, szczególnie w procesie dyplomowania. Stwarzają one studentom rzeczywiste możliwości uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobywania wiedzy, niezbędnych w pracy naukowo-badawczej, a także umiejętności wymaganych przy posługiwaniu się zaawansowanym technologicznie sprzętem zaangażowanym w badania. Wyniki badań studenckich są publikowane w większości w polskich czasopismach naukowych i branżowych.

Działalność naukowo-badawczą korzystnie wspiera współpraca z innymi uczelniami zagranicznym oraz z instytucjami/jednostkami otoczenia społeczno-gospodarczego Wielkopolski.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię.

- 1) *Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów.*

Zasady rekrutacji określają odpowiednie uchwały Senatu Uniwersytetu. Aktualnie obowiązujące wprowadziła uchwała nr 62/2012/2013 z 27 maja 2013 r. w sprawie warunków

i trybów rekrutacji na I rok studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych w roku akademickim 2014/2015. O przyjęciu na studia II stopnia decyduje ważona suma średniej ocen uzyskanych w czasie studiów pierwszego stopnia (waga 1/3) i wynik rozmowy kwalifikacyjnej z zakresu optyki fizjologicznej i procedur badania refrakcji (z zakresu programu studiów pierwszego stopnia z optyki okularowej - waga 2/3). Szczegółowe zagadnienia, których dotyczy rozmowa kwalifikacyjna są podane do publicznej wiadomości. Kryteria rekrutacji umożliwiają zakwalifikowanie kandydatów posiadających wiedzę i umiejętności niezbędne do uzyskania w procesie kształcenia zakładanych efektów kształcenia. Zasady rekrutacji nie dyskryminują żadnej grupy kandydatów. Limity miejsc na poszczególnych kierunkach/specjalnościach studiów ustala rada wydziału na wniosek dziekana, a zatwierdza je rektor. W ostatnich latach limit miejsc na „optometrii” wynosi 25-30 (5-6 kandydatów na jedno miejsce). Oznacza to, że nabór studentów na oceniany kierunek odbywa się w warunkach dużej konkurencji. Ponadto należy podkreślić, że wielkość ustalanego limitu pozostaje w ścisłym związku z potencjałem dydaktycznym Wydziału oraz z dbałością o zapewnienie najwyższych standardów realizacji programu kształcenia.

Studenci w czasie spotkania z Zespołem wyrażali opinie, że system rekrutacyjny uważają za sprawiedliwy i obiektywny. Podkreślili również, że rozmowa kwalifikacyjna była przeprowadzana rzetelnie, zaś komisja rekrutacyjna nie dyskryminuje ani nie faworyzuje nikogo z kandydatów.

- 2) *System oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen.*

System oceny osiągnięć studentów powiązany jest z prawidłowym określeniem sugerowanych nakładów pracy i szacowanego czasu niezbędnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Opisany jest szczegółowo w kartach opisu przedmiotów/modułów kształcenia, uwzględniając liczbę godziny zajęć z nauczycielami akademickimi (wg. planu studiów) oraz pracę własną studenta (przygotowanie do zajęć, opracowywanie wyników, przygotowanie do egzaminów, kolokwiów, przygotowanie innych zadań związanych z weryfikacją efektów kształcenia danego przedmiotu). W ocenianym programie zachowano w tym względzie rozsądne proporcje, wynikające z doświadczenia dydaktycznego nauczycieli akademickich, w tym również zdobytego w czasie staży i pracy na uczelniach zagranicznych. Ocena osiągnięć studentów na Wydziale opiera się na standardowej skali ocen, z jasno sformułowanymi wymaganiami dla oczekiwanych efektów kształcenia, co sprzyja procesowi uczenia się i wpływa korzystnie na przejrzystość i obiektywizm wystawianych ocen. Istnieje możliwość zdawania egzaminu w kilku dogodnych terminach jak również w terminie poprawkowym lub w formie egzaminu komisyjnego. Wymagania egzaminacyjne oraz forma i kryteria oceny osiągniętych przez studenta efektów kształcenia są podawane przez nauczycieli akademickich podczas pierwszych zajęć jak również dostępne systemie USOS na kartach przedmiotów.

W trakcie spotkania z Zespołem studenci nie zgłaszali zastrzeżeń w stosunku do metod i sposobów weryfikacji efektów kształcenia, a także przejrzystości oraz obiektywizmu systemu. Informowali również, że nauczyciele akademicy w ciągu semestru dokonują ocen cząstkowych osiąganych efektów określonych w kartach przedmiotów. Prowadzący udostępniają do wglądu ocenione prace, zaś wystawiane oceny uważane są przez studentów za sprawiedliwe i obiektywne. Wyrażali opinię, że przyjęty system ocen jest zorientowany na proces uczenia się i stymuluje aktywność studentów, zaś wystawiane przez nauczycieli akademickich oceny są sprawiedliwe.

Podsumowując, należy stwierdzić, że stosowany system oceny osiągnięć studentów inspirowane do uczenia się, zawierając jednocześnie wystandardyzowane wymagania. Zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm ocen w oparciu o metody używane do weryfikowania efektów kształcenia w trakcie realizacji zajęć.

3) *Struktura i organizacja programu ocenianego kierunku studiów sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów.*

Program studiów ocenianego kierunku oraz przyjęty system punktów ECTS umożliwia przystąpienie przez studentów do realizowanych programów międzynarodowej i krajowej mobilności studentów, w ramach której organizowane są wyjazdy do zagranicznych oraz krajowych uczelni partnerskich na semestr lub rok akademicki. Od 2012 roku w programach mobilności międzynarodowej wzięło udział 6 studentów kierunku „optometria”. W bieżącym roku akademickim nie było żadnych zgłoszeń. Należy podkreślić, że system ECTS wspiera proces internacjonalizacji studiów dzięki uwzględnianiu zarówno zamierzeń studenta jak i wymogów planu studiów. Odpowiada on również dobrym praktykom europejskim w tym zakresie.

Innym aspektem internacjonalizacji jest kształcenie językowe, ze względu na charakter studiów przede wszystkim w zakresie języka angielskiego. Zajęcia kształcenia językowego realizowane są w wizytowanej jednostce przez dwa semestry I roku studiów i ogniskują się na opanowaniu przez studiującego słownictwa specjalistycznego, pozwalającego na rozumienie anglojęzycznych artykułów naukowych oraz przeprowadzanie wywiadu z pacjentem anglojęzycznym. Tego rodzaju przygotowanie potencjalnie wpływa na polepszenie warunków przygotowywania prac dyplomowych w oparciu o dostępne na „rynku” międzynarodowym publikacje i wyższy poziom tych prac. Ułatwia również wymianę międzynarodową oraz sprzyja korzystaniu przez absolwentów ze źródeł informacji zawodowej w języku angielskim. Dodatkowym elementem wspierającym mobilność studentów i realizację współpracy międzynarodowej są wykłady w języku angielskim. W tym kontekście w Samoocenie wymienia się 17 różnych wykładów prowadzonych na Wydziale. W tej liczbie można odnaleźć parę wykładów związanych tematycznie z ocenianym kierunkiem. Wydaje się, że zwiększenie oferty w tym zakresie byłoby pożądane. Ponadto, należy skonstatować, że średnio tylko 2-3 studentów ocenianego kierunku korzysta z możliwości słuchania takich wykładów.

Pełnomocnik ds. kierunku „optometria” powinien przeanalizować przyczyny zjawiska i zasugerować działania upowszechniające tę formę podnoszenia kwalifikacji językowych studentów.

Wydział podpisał umowę o współpracy z Uniwersytetem Roma Tre (Rzym) oraz nawiązał współpracę ze specjalistami z zakresu nauk o widzeniu z USA, Wielką Brytanią i Holandią. Współpraca ta stwarza studentom możliwość wyjazdów na organizowane 3-miesięczne staże naukowe, sprzyjające osiągnięciu wybranych efektów kształcenia. W ośrodkach zagranicznych studenci uczestniczą w seminariach i wykładach, co prowadzi bezpośrednio i pośrednio do pogłębienia ich specjalistycznej wiedzy, zdobywanie dodatkowego doświadczenia badawczego oraz wzrostu kompetencji językowych w zakresie posługiwania się specjalistycznym językiem angielskim. Utrzymywane są także kontakty z firmami optycznymi znanymi na rynkach międzynarodowych. Biorąc pod uwagę główny profil kształcenia kontakty te i współpracę można uznać za naturalny, pozytywny element kształcenia. W szczególności za taki element można uznać uczestnictwo studentów w seminariach specjalistycznych organizowanych przez firmę Hoya (Warszawa), firmę Essilor (Warszawa) oraz firmę Johnson & Johnson z udziałem ok. 40 studentów i absolwentów rocznie. W Samoocenie wymienia się również udział studentów w badaniach naukowych, realizowanych w trakcie przygotowywania prac magisterskich. Wyniki prezentowane są na konferencjach międzynarodowych, zaś ważnym wskaźnikiem jakości takiej aktywności było przyznanie nagrody *Warsaw 2014 New Researcher Prize* studentce ocenianego kierunku.

W trakcie spotkania z Zespołem studenci ocenili, że mają zapewniony dobry dostęp do informacji dotyczących programów wymiany międzynarodowej i krajowej za pośrednictwem plakatów, w formie ulotek oraz publikacji na stronie WWW Biura Karier. Ponadto osoby odpowiedzialne za koordynację programów mobilności udzielają kandydatom informacji w rozmowach bezpośrednich. Studenci informowali również, że ze względu na specyfikę kierunku oraz konieczność uznawania uzyskanych za granicą kwalifikacji, a także wobec braku na arenie krajowej równie dobrze wyposażonej infrastruktury dydaktycznej, nie są zainteresowani zarówno krajowymi jak i międzynarodowymi programami mobilności studentów.

4) *System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.*

System opieki naukowej i dydaktycznej nad studentami kierunku „optometria” funkcjonuje sprawnie i efektywnie. We wspomaganiu procesu uczenia się bez udziału nauczycieli akademickich ważną rolę odgrywa biblioteka wydziałowa, umożliwiająca zdalny dostęp do zasobów systemu bibliotecznego-informacyjnego UAM, obejmujących m.in. przydatne w procesie uczenia elektroniczne materiały dydaktyczne, elektronicznie dostępne bazy czasopism i zagranicznej literatury. Jak już wspomniano wyżej, Wydział intensywnie wspiera

również udział studentów w badaniach naukowych oraz inne elementy ich rozwoju naukowego (udział w konferencjach, przygotowywanie artykułów naukowych i prezentacja wyników badań). Mała liczba studentów na poszczególnych latach studiów pozwala na zindywidualizowane podejście i odformalizowane stosunki między studentami i nauczycielami akademickimi. Dostępność tych ostatnich nie ogranicza się tylko do terminów dyżurów/konsultacji, ale obejmuje również ustalane na bieżąco spotkania.

Karty przedmiotów/modułów są zredagowane starannie i zawierają wszystkie niezbędne elementy, zaś informacje w nich zawarte są kompletne, podnosząc wartość tych dokumentów w procesie uczenia się. Materiały dydaktyczne zalecane do poszczególnych modułów/przedmiotów są tu wyszczególnione w postaci adresów internetowych stron dostępnych w sieci komputerowej. Obejmują one również notatki z wykładów oraz materiały do zajęć w laboratorium dostarczone przez prowadzących. Nie stwierdzono rozbieżności między treściami zajęć a zalecaną literaturą. Ogólnie można uznać, że karty przedmiotów/modułów są w pełni przydatne przy realizacji zakładanych celów i efektów kształcenia.

Kierunek „optometria” cieszy się dużym zainteresowaniem, głównie z powodu dobrych perspektyw na rynku pracy. Przy dużej liczbie kandydatów selekcja wstępna sprzyja rekrutacji zdolnych, dobrze przygotowanych i zmotywowanych studentów. Spotykają się oni na Wydziale z dodatkowymi działaniami zachęcającymi do angażowania się w wysokiej jakości kształcenie. Przykładem może być konkurs dla magistrantów organizowany w ramach projektu badawczego >>MagnoWa<<, który otwierał możliwość udziału w badaniach naukowych i wykonania pracy magisterskiej. Wśród sposobów motywowania studentów do osiągnięcia lepszych wyników kształcenia należy również wymienić stypendia rektora, które mogą otrzymywać studenci uzyskujący wysoką średnią ocen za poprzedni rok studiów oraz wykazujący aktywność naukową, sportową lub artystyczną. Obowiązujące kryteria są uznawane przez studentów za obiektywne i sprawiedliwie oceniające osiągnięcia będące podstawą przyznania stypendium. Podobną zachętą może być indywidualna organizacja studiów, przyznawana kandydatom ze średnią powyżej 4,0 i umożliwiającą swobodne układanie harmonogramu zajęć przez osoby angażujące się dodatkowo w badania naukowe.

Uniwersytet stosuje przejrzysty zorganizowany system pomocy materialnej. Na Wydziale działa Komisja Ekonomiczna, która pełni funkcję komisji stypendialnej. Zgodnie z art. 177 ust. 3 ustawy PoSzW, komisja składa się w większości ze studentów. Informacje dotyczące pomocy materialnej są publikowane na stronie internetowej Wydziału. Można tam znaleźć także: formularze wniosków, regulaminy pomocy materialnej, regulamin stypendium rektora. Studenci mogą składać wnioski również o stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych oraz ubiegać się o zapomogi. Świadczenia te są przyznawane zgodnie z obowiązującymi przepisami, zaś studenci otrzymują pisemne decyzje w tych sprawach.

Na Uniwersytecie realizuje się szereg przedsięwzięć o charakterze kulturalnym i społecznym, wysoko cenionych przez studentów. W tego typu działaniach aktywnie uczestniczy samorząd studencki. W siedzibie Wydziału odbywają się wystawy prac studentów z zaprzyjaźnionych uczelni, w tym artystycznych. Największym natomiast wydarzeniem organizowanym samodzielnie przez samorząd uczelniany są Juwenalia, ogromnie popularne wśród społeczności akademickiej. Samorząd Studencki posiada własną siedzibę oraz środki finansowe, jest on również włączony do działalności gremiów kolegialnych zajmujących się sprawami studenckimi, w pracach których aktywnie uczestniczy.

Na Wydziale intensywnie działają trzy studenckie koła naukowe, w tym związane z ocenianym kierunkiem Koło Naukowe Optyki i Optometrii, zrzeszające ponad 30 studentów. Uczestnictwo w pracach kół jest istotnym elementem budowania kultury naukowej wśród studentów. Działalność taka jest solidnie wspierana przez Wydział oraz przez pracodawców. W roku 2013 wydatki na ten cel wyniosły ponad 60 000 zł, z czego z funduszy Wydziału ok. 15 000 zł, zaś pozostała kwota pochodziła od firm optycznych i organizacji środowiskowych optyków i optometrystów środowiskowe (KRIO, PTOiO). Liczni studenci (ponad 50 osób rocznie) uczestniczy w konferencjach, zarówno naukowych jak i metodycznych, w seminariach i szkoleniach specjalistycznych. Prezentują podczas nich komunikaty z badań naukowych. Z przedstawionej dokumentacji wynika, że w maju 2014 jedna ze studentek ocenianego kierunku otrzymała nagrodę naukową *New researcher prize* na europejskiej konferencji European Academy of Optometry and Optics. Wyniki badań własnych studentów są publikowane w czasopiśmie branżowych (*Optyka, Izooptyka*). Ten znaczący dorobek naukowy byłby niemożliwy do osiągnięcia bez wsparcia merytorycznego oraz technicznego udzielanego przez nauczycieli akademickich (konsultacje, udostępnianie na potrzeby badawcze członków kół laboratoriów oraz pracowni specjalistycznych). Dodać należy, że władze dziekańskie są dostępne dla studentów w dogodnych terminach, a kompetencje poszczególnych członków tych władz są znane studentom. Z wieloma kwestiami dotyczącymi codziennej dydaktyki oraz studiowania studenci mogą zwracać się również do koordynatora kierunku „optometria”, o którego zakresie obowiązków wiedzą z bezpośrednich spotkań z nowoprzyjętymi na kierunek osobami. Praca dziekanatu, obsadzonego kompetentnymi pracownikami administracyjnymi, jest zorganizowana efektywnie i spotyka się z pozytywnymi ocenami studentów.

W spotkaniu z Zespołem w swobodnej dyskusji studenci podkreślali zadowolenie z wyboru kierunku studiów, m.in. dlatego że ich ukończenie gwarantuje zatrudnienie. Oceniali wysoko system opieki naukowej: możliwość wyboru promotora oraz tematu pracy dyplomowej w zależności od preferowanego jej zakresu i podkreślali, że dzięki indywidualizacji procesu kształcenia oraz odformalizowanym kontaktom z nauczycielami akademickimi mają możliwość rozwijania swoich zainteresowań. Pozytywne nastawienie ze strony władz Wydziału wspiera ponadto także inne formy ich aktywności. Nie mają również zastrzeżeń do funkcjonującego na Uniwersytecie systemu pomocy materialnej. Z podobną oceną spotkał się dostęp do wszelkich

informacji związanych z taką pomocą. Odnotowując intensywną współpracę Wydziału z otoczeniem społeczno-gospodarczym, a także „upraktycznienie” programu studiów, wskazywali istotne ich zdaniem zwiększanie szans absolwentów na rynku pracy po ukończeniu studiów. Nie mieli również zastrzeżeń do funkcjonowania Biura Karier: w ich opinii staże oraz oferty pracy umożliwiają znalezienie najlepszej ofert pracy. Pomoc biura w zakresie doradztwa zawodowego zwiększa szanse pozytywnego przejścia przez procesy rekrutacyjne w lokalnych firmach. Pozytywnie oceniano działanie dziekanatu, podkreślając wysoką kulturę osobistą jego pracowników. Potwierdzono, że udostępnia się tu wszystkie informacje związane z organizacją i realizacją procesu kształcenia, a godziny pracy dostosowane są do potrzeb studentów. Studenci nie mieli również zastrzeżeń do przyjętych na Wydziale sposobów rozstrzygania skarg i rozpatrywania zgłaszanych wniosków. Z zastrzeżeniami spotkały się natomiast zajęcia z języka obcego, które w ich opinii kładą niedostateczny nacisk na biegłość mówienia oraz pisanie w języku obcym, a także na braki kształcenia specjalistycznego z zakresu optometrii. Wśród słabych stron procesu kształcenia wskazywano także obowiązek opanowanie specjalistycznego oprogramowania ZIMAX, przeznaczonego - w ich ocenie - dla studentów kierunku „optyka” a nie kierunku „optometria”.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego⁴: *pozytywnie.*

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych:

- 1) *Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na oceniany kierunek studiów.*
- 2) *System oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen.*
- 3) *Struktura i organizacja programu ocenianego kierunku sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów, natomiast Wydział stwarza studentom warunki do korzystania z mobilności. Ich udział w takich programach jest ograniczany warunkami uznawalności kwalifikacji zawodowych.*
- 4) *System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.*

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

- 1) *Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia; wyniki tej oceny*

stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów.

Na Wydziale stosuje się działania mające na celu doskonalenie jakości kształcenia, wynikające z uchwały Senatu nr 126/2010 z 25 stycznia 2010 r. w sprawie *Uczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu* (ze zm., w tym uchwała Senatu nr 284/2011/2012 z 30 czerwca 2012 r.) oraz zarządzenia rektora nr 323/2011/2012 z 3 lutego 2012 r. w sprawie *ankiet wraz z zasadami ich opracowywania, przeprowadzania oraz publikowania ich wyników*. Są to: ankiety ogólnouniwersyteckie – prowadzone corocznie w semestrze letnim, wydziałowe arkusze samooceny – wypełniane co dwa lata przez wydziałowe zespoły ds. oceny jakości kształcenia, ankiety wydziałowe oceniające nauczycieli akademickich – przeprowadzane corocznie, w których studenci oceniają pracowników prowadzących zajęcia dydaktyczne oraz ankiety wydziałowe oceniające przypisanie punktów ECTS – również przeprowadzane corocznie. Zakres działania Uczelnianego SZJK obejmuje w szczególności: przygotowanie wytycznych dla wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia w zakresie programów kształcenia, analizę jakości procesu kształcenia, badanie kariery zawodowej absolwentów oraz opinii pracodawców w zakresie przygotowania absolwentów do pracy zawodowej, sprawdzanie i opracowanie metod doskonalenia jakości obsługi administracyjnej procesu dydaktycznego, analizę warunków socjalnych studentów i doktorantów, badanie i opracowanie metod poprawy mobilności poziomej i pionowej studentów i doktorantów. Za realizację zadań systemu na szczeblu Uniwersytetu odpowiada Rada ds. Jakości Kształcenia (RJK), którą tworzą: Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia (KZJK) i Komisja ds. Oceny Jakości Kształcenia (KOJK). Nadzór nad pracą Rady ds. Jakości Kształcenia sprawuje prorektor ds. kształcenia, a prace RJK koordynuje pełnomocnik rektora ds. zarządzania jakością kształcenia. Na poziomie jednostek podstawowych powołuje się wydziałowe komisje ds. jakości kształcenia, działające w składzie dwu ciał: zespołu ds. zapewnienia jakości kształcenia oraz zespołu ds. oceny jakości kształcenia. Zadania wydziałowych komisji ds. jakości, zgodnie z zarządzeniem 321/2011/2012 rektora Uniwersytetu z 3 lutego 2012 r., obejmują wdrażanie na wydziale procedur służących zapewnieniu i doskonaleniu jakości kształcenia opracowanych przez Radę ds. Jakości Kształcenia, w tym: opracowanie systemu hospitacji zajęć dydaktycznych, analizowanie i publikowanie wyników oceny jakości kształcenia, przedstawianie dziekanowi propozycji działań mających na celu podnoszenie jakości kształcenia na wydziale, przedstawianie Radzie Wydziału corocznych sprawozdań z efektów działania systemu zarządzania jakością kształcenia na wydziale oraz przedstawianie Radzie ds. Jakości Kształcenia corocznych wyników samooceny i planów poprawy jakości kształcenia. Zarządzeniem nr 4-12/13 dziekan Wydziału powołał Wydziałową Komisję ds. Kształcenia, złożoną z Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz Wydziałowego Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia. Zespół ten sukcesywnie analizuje oraz opiniuje wszelkie zmiany w procesie dydaktycznym i jest miejscem konsultacji nowych zarządzeń i regulacji (wewnętrznych i zewnętrznych) oraz jest także odpowiedzialny za wdrażanie rekomendacji Wydziałowego Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia, sprawującego nadzór nad realizacją procesu kształcenia na Wydziale.

System ten ma przejrzystą strukturę zarządczą i nie budzący zastrzeżeń podział kompetencyjny.

Na Wydziale procesem dydaktycznym kieruje z upoważnienia dziekana prodziekan ds. studenckich (zarządzenie nr 1-12/13 z 3 września 2012 r.). Zarządzeniem dziekana nr 5-12/13 powołano także kierunkowe zespoły dydaktyczne, w tym Zespół Dydaktyczny ds. kierunku „optometria”. Przewodniczący zespołu, który jednocześnie pełni funkcję koordynatora kierunku, został powołany przez rektora UAM. Do głównych zadań zespołu dydaktycznego i koordynatora kierunku należy: doskonalenie programu kształcenia na obu stopniach studiów oraz współudział w zarządzaniu kierunkiem. Zespół dydaktyczny uczestniczy w tworzeniu planów zajęć, ustalaniu obsady zajęć oraz analizuje treści kształcenia poprzez weryfikację kart przedmiotów/modułów. Przedłożone podczas wizytacji dokumenty potwierdzają aktywność podmiotów funkcjonujących na rzecz doskonalenia jakości kształcenia i pozwalają stwierdzić, że prowadziły one działania wynikające z przypisanych im zadań. Dokumentacja wskazuje, że również na posiedzeniach Rady Wydziału była omawiana problematyka związana z systemem jakości kształcenia. Dokładniejsza analiza pozwala wnioskować, że struktura wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia na Wydziale jest przejrzysta, a także czytelny jest zakres podejmowanych decyzji w zarządzaniu jakością, zaś obowiązujący system w tym zakresie został właściwie sformalizowany odpowiednimi uchwałami i zarządzeniami. Jest dostatecznie funkcjonalny, czynnościowy, strukturalny oraz instrumentalny.

Zespół zidentyfikował działania Wydziału w zakresie zapewnienia jakości kształcenia, odnoszące się do analizy efektów kształcenia i mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia (opracowania, wyniki analiz, sprawozdania, protokoły). Na szczególną uwagę zasługują sprawozdania i rekomendacje formułowane przez Radę ds. Jakości Kształcenia na szczeblu ogólnouczelnianym oraz przez Wydziałową Komisję ds. Kształcenia na poziomie Wydziału. W 2012 roku Wydziałowy Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia przeprowadził badania procesu kształcenia na wszystkich kierunkach, w tym również na kierunku „optometria”. Na podstawie wydziałowego arkusza samooceny jakości kształcenia, raportu z badań jakości kształcenia oraz rekomendacji przygotowanych przez Radę Jakości Kształcenia UAM oraz raportu z badań jakości kształcenia wśród studentów i analizę programów kształcenia, zespół sformułował rekomendacje dotyczące doskonalenia jakości kształcenia na Wydziale Fizyki na lata 2013-2014. Rekomendacje te objęły przegląd kart opisu przedmiotów oraz częstotliwości prowadzenia hospitacji niesamodzielnych nauczycieli akademickich. Przedstawiono również dokument >>Sprawozdanie wykonania rekomendacji wydziałowych za rok 2012/2013<<, wskazujący np. działania dotyczące doskonalenia procedur związanych z procesem dyplomowania oraz analizą sylabusów. Warto zauważyć, że tego typu dokumenty powinny być (§ 11 ust. 2. rozporządzenia Warunki) opiniowane przez nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku studiów, ze szczególnym uwzględnieniem opinii nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego. Zespół rekomenduje uwzględnienie tych opinii przy przedstawianiu takich raportów Radzie Wydziału. Wyniki

dotyczące jakości procesu kształcenia (streszczenia raportów oraz oparte na nich rekomendacje) są publikowane na stronie WWW Uniwersytetu i Wydziału. Dodatkowo na tych stronach zamieszczane są również uchwały, zarządzenia oraz opis procedur związanych z procesem kształcenia oraz jego doskonaleniem.

2) *W procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy, studenci, absolwenci oraz inni interesariusze zewnętrzni.*

Swoim oddziaływaniem system zapewniania jakości kształcenia obejmuje większość interesariuszy wewnętrznych (nauczycieli akademickich, studentów, doktorantów) oraz szeroki krąg interesariuszy zewnętrznych.

Wydział podejmuje działania aktywizujące studentów do wpływania na jakość kształcenia. Organizowane były odpowiednie spotkania ze studentami, jako głównymi beneficjentami procesu kształcenia. Wprowadzony na Uniwersytecie system opiniowania zajęć przez studentów (raz na semestr z wykorzystaniem odpowiedniej funkcjonalności oprogramowania USOS) jest wykorzystywany przez władze Wydziału do oceny jakości prowadzonej przez nauczycieli akademickich dydaktyki, zaś przyjęte w tym zakresie rozwiązania zostały przyjęte po konsultacjach ze studentami. W opinii tych ostatnich sposób przeprowadzania ankiety zapewnia niezbędny poziom anonimowości, kwestionariusz ankiety jest zrozumiały oraz stwarza możliwość wpisania uwag i komentarzy. Na bezpośrednim spotkaniu studenci podkreślali, iż odnotowują pozytywne zmiany na zajęciach, co do których zgłosili uwagi i sugestie w badaniach ankietowych. Sugerowali potrzebę upubliczniania ogólnych statystyk odnoszących się do ankiet. Programy studiów oraz inne regulacje dotyczące studentów są konsultowane także z Samorządem Studentów. Jego przedstawiciele wchodzi w skład kolegialnych gremiów wydziałowych oraz uczelnianych, a także uczestniczą aktywnie w pracach Wydziałowego Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia oraz Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Przedstawiciele Samorządu Studenckiego uczestniczą w szkoleniach prowadzonych przez Parlament Studentów RP oraz wykorzystują zdobytą wiedzę podczas szkoleń przeprowadzanych dla studentów we własnym zakresie. Dzięki współpracy krajowej zdobywają doświadczenie wykorzystywane w działalności na Wydziale i Uniwersytecie. Przykładem są szkolenia w zakresie praw i obowiązków studenta przeprowadzane dla studentów pierwszego roku w oparciu o szkolenia organizowane przez Parlament Studentów RP. Zespół ocenia, że studenci kierunku „optometria” mają dużą wiedzę na temat systemu zapewniania jakości kształcenia. Sygnalizowane przez nich opinie na spotkaniu z Zespołem wskazują natomiast, że nie zawsze właściwie rozumieją znaczenie jego niektórych procedur lub zasad. Działania pogłębiające tę wiedzę powinny być podejmowane zarówno przez Wydział jak i studencki samorząd wydziałowy.

Koordynator ocenianego kierunku utrzymuje stałe kontakty z absolwentami specjalności oraz z firmami z otoczenia kierunku. Interesariusze ci zapraszani są na seminaria, kursy i szkolenia, biorą udział we wspólnych konferencjach naukowych i biznesowych, w seminariach

magisterskich. Wydział uwzględnia formułowane przez tę grupę oceny i sugestie w działaniach doskonalących jakość kształcenia. Współpraca jest wręcz modelowa i owocuje interesującymi rozwiązaniami dotyczącymi oddziaływania interesariuszy zewnętrznych na ocenę i programowanie kształcenia, w czym Zespół upatruje ogromną zasługę kierownika Pracowni Fizyki Widzenia i Optometrii. Udostępniona do wglądu dokumentacja oraz wypowiedzi na spotkaniu Zespołu z bardzo liczną grupą przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego świadczą jednoznacznie pozytywnie o wpływie tej grupy interesariuszy na budowanie wysokiej jakości kształcenia na kierunku „optometria”.

Tabela nr 1: Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/ biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+	+	+	+	+	+
umiejętności	+	+	+	+	+	+
kompetencje społeczne	+	+	+	+	+	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego³: wyróżniająco.

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów, zaś zakres podejmowanych decyzji w zarządzaniu jakością przekracza ramy tzw. zwykłego zarządu. Został sformalizowany poprzez odpowiednie uchwały/zarządzenia oraz posiada precyzyjnie określone: funkcjonalność, aspekt czynnościowy, aspekt strukturalny oraz aspekt instrumentalny. W odniesieniu do wizytowanego kierunku podejmowanych jest szereg systematycznych działań o charakterze projakościowym, które stanowią podstawę doskonalenia programu studiów oraz metod jego realizacji.

Struktura oraz funkcjonalności systemu zasługują na wyróżnienie.

2) W procesach zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni. Udział pracowników dotyczy większości elementów systemu zapewniania jakości kształcenia. Wydział stwarza studentom możliwość uczestniczenia w tych procesach zarówno bezpośrednio jak też dzięki ich reprezentacji w ciałach zarządczych WSZJK. Reprezentanci otoczenia społeczno-gospodarczego biorą udział w kształtowaniu programu kształcenia oraz w procesach jego doskonalenia. Ich zaangażowanie oraz procedury współpracy z Wydziałem mają charakter modelowy i zasługują na wyróżnienie.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2: Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniający	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku	X				
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji	X				
3	program studiów	X				
4	zasoby kadrowe	X				
5	infrastruktura dydaktyczna	X				
6	prowadzenie badań naukowych ⁴		X			
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości	X				

Ocena możliwości uzyskania zakładanych efektów kształcenia i rozwoju ocenianego kierunku w wizytowanej jednostce oraz zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, a także wskazanie obszarów nie budzących zastrzeżeń, w których wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest wysoce efektywny oraz obszarów wymagających podjęcia określonych działań (uzasadnienie powinno odnosić się do konstatacji zawartych w raporcie, zawierać zalecenia).

⁴ Ocena obowiązkowa jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich.

Wydział zapewnia uzyskiwanie w pełni zakładanych efektów kształcenia na kierunku „optometria” w ramach unikalnego programu kształcenia. Zasoby kadrowe i materialne Wydziału stwarzają pełne podstawy realizacji celów i programu kształcenia oraz zapewniają możliwości rozwoju kierunku oferującego kształcenie na wysokim formalnym i merytorycznym poziomie.

Zespół nie odnotował obszarów wymagających działań naprawczych. Natomiast doskonalenie programu kształcenia powinno objąć działania zmierzające do podniesienia językowych kompetencji studentów w zakresie języka obcego oraz szersze włączenie mobilności studentów jako elementu oddziałującego istotnie na kulturę studiowania w warunkach umiędzynarodawiania kształcenia.

++++
++++